

Moedervlekken

Patiëntenfolder dermatologie

Moedervlekken

Wat zijn moedervlekken?

Moedervlekken zijn licht tot donker gekleurde vlekjes of verhevenheden van de huid. Bij moedervlekken is er sprake van een concentratie van cellen die pigment kunnen vormen, de zogenaamde melanocyten. De concentratie van de melanocyten en de mate waarin deze cellen pigment produceren bepalen de kleur van de moedervlek. Moedervlekken staan sterk in de belangstelling omdat bij elke moedervlek de (overigens zeer kleine) kans bestaat dat deze ontaart in een melanoom, een agressief soort huidkanker die uitgaat van 'ontspoorde' melanocyten. Afhankelijk van de vorm van de moedervlek en de aard van de pigmentcellen worden moedervlekken in verschillende groepen ingedeeld.

Hoe ontstaan moedervlekken?

Waarom moedervlekken ontstaan is niet precies bekend. Sommige moedervlekken bestaan al bij de geboorte. Dit zijn de zogenoemde congenitale moedervlekken. De meeste moedervlekken ontstaan tussen het derde en veertigste levensjaar. Erfelijke aanleg lijkt een belangrijke rol te spelen, evenals zonverbrandingen op de kinderleeftijd.

Moedervlek en melanoom

Moedervlekken hebben een (zeer) klein risico om te ontaarden in melanoom. Melanoom is een zeer agressieve vorm van huidkanker die al in een vroeg stadium kan uitzaaien (metastaseren). Wanneer het melanoom in een vroeg stadium ontdekt en verwijderd wordt, is de kans dat het melanoom al uitgezaaid is klein en de overlevingskans uitstekend. Omdat het melanoom in de huid gelokaliseerd is en dus goed zichtbaar is, worden melanomen gelukkig vaak tijdig ontdekt.

Hoe groot is het risico op ontarding in melanoom?

Laag risico

Kleine egaal bruin gepigmenteerde op de huid gelegen moedervlekken komen veel voor en hebben een bijzonder laag risico op ontarding in melanoom.

Een laag risico hebben tevens de kleine congenitale (aangeboren) moedervlekken, vooral als ze kleiner zijn dan vier cm. Vaak zijn deze moedervlekken met donkere haren begroeid.

De vlakke, in het niveau van de huid gelegen moedervlekken, die op latere leeftijd zijn ontstaan, hebben alweer een iets grotere kans om te ontaarden in melanoom.

Hoger risico

De vlakke, wisselend gekleurde moedervlekken (ook wel atypische moedervlekken genoemd) lopen weer een groter risico dan de moedervlekken uit de laatst genoemde groep. Benadrukt moet worden dat zelfs de kans dat een atypische moedervlek 'ontaardt' nog steeds erg klein is.

Een groot risico op melanoomontwikkeling hebben grote aangeboren moedervlekken (groter dan ca. acht cm). Hoe groter de moedervlek, hoe groter het risico op melanoom.

Verwijderen van moedervlekken

Bolle, op de huid gelegen moedervlekken kunnen vaak goed door afschaven of coaguleren (wegbranden) worden verwijderd. Vlakke moedervlekken en voor melanoom verdachte plekken worden altijd verwijderd door middel van een excisie.

Wat zijn de alarmsymptomen voor melanoom?

Moedervlekken die geleidelijk of plotseling gaan veranderen, zijn verdacht en moeten gecontroleerd worden. Dit geldt ook voor moedervlekken die nieuw ontstaan en er heel anders uitzien dan de andere moedervlekken op uw huid. De veranderingen waar u op moet letten zijn:

- **Groei van de moedervlek**

Moedervlekken die steeds groter worden en vooral wanneer zij een grillige vorm ontwikkelen moeten met aandacht worden bekeken.

- **Kleurverandering in de moedervlek**

Bij de verandering van een moedervlek in een melanoom wordt ook een kleurverandering gezien. Meestal ontstaat een donkere vlek of bobbel. Vooral grijze en blauwe kleuren zijn erg verdacht. Soms is er bij ontarding juist sprake van een ontkleuring van een deel van de moedervlek. Er ontstaan dan witte of rode afwijkingen in de moedervlek.

- **Klachten van steken, jeuken of pijn in de moedervlek**

Vaak (maar lang niet altijd!) ontstaan ook klachten van jeuk of pijn in de moedervlek wanneer deze is ontaard in een melanoom.

- **Bloeden van de moedervlek**

Ook bloedende moedervlekken zijn buitengewoon verdacht. Soms is er een goede verklaring voor bloeden te vinden: bij een bolvormig moedervlekje dat open schuurt bij een BH sluiting of wordt geraakt bij het scheren hoeft u zich geen zorgen te maken, mits dat plekje binnen enkele weken weer probleemloos geneest. Alle moedervlekken waar géén goede verklaring voor de bloeding te geven is, moeten worden beoordeeld!

Neemt u een of meerdere van deze veranderingen waar, dan is het belangrijk uw huisarts of dermatoloog te raadplegen! Een snelle beoordeling is van groot belang!

Het kan zijn dat ook de rest van het lichaam beoordeeld wordt op moedervlekken.

Zelfonderzoek is nuttig!

Wanneer u veel moedervlekken heeft, is het de moeite waard zo nu en dan de moedervlekken na te lopen en ze te controleren op de bovengenoemde alarmsymptomen. Uit onderzoek is aangetoond dat melanomen zo in een veel vroeger stadium worden ontdekt dan wanneer geen zelfcontrole plaatsvindt.

Reguliere controle door de dermatoloog

Bij mensen met veel atypische moedervlekken zal de dermatoloog vaak voorstellen om een jaarlijkse controle op de polikliniek dermatologie te laten uitvoeren.

Vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen dan kunt u contact met ons opnemen.

De polikliniek dermatologie/DermaTeam is op werkdagen bereikbaar tussen 8.00 - 17.00 uur.

Telefoonnummer **088 – 70 67 374**.

Bent u van mening dat bepaalde informatie ontbreekt of onduidelijk is, dan vernemen wij dat graag van u.